

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки та публічного управління (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

Віра ЛЕБЕДЧЕНКО

«29» серпня 2025 р.

СИЛАБУС ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС (КР)

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність: 292 Міжнародні економічні відносини

Освітня програма: Міжнародна економіка

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2025 року

Харків – 2025 р.

Розробник:

Ст. викл. кафедри 601

Зоя КАМЕНЄВА

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки та публічного управління (№601):

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри 601

д-р. наук. з держ. управл., проф.
)

Вероніка КОВАЛЬЧУК

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Представник студентського

самоврядування від факультету № 6

Ярослава ЧЕРНА

1. Загальна інформація про викладача

Каменєва Зоя Вікторівна, старший викладач кафедри економіки та публічного управління. В 2025/2026 навчальному році викладає в університеті наступні дисципліни:

- Виробнича практика;
- Міжнародна бізнес-аналітика;
- Розвиток економічного та управлінського світогляду;
- Креативний маркетинг.

Контактна інформація: z.kamenyeva@khai.edu

2. Опис навчальної дисципліни

Форма здобуття освіти	Денна, заочна
Семестр	8
Мова викладання	Українська
Тип дисципліни	Обов'язкова
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	<i>денна</i> : 2 кредити ЄКТС / 60 годин (12 аудиторних, з яких практичні – 12; СРЗ – 48); <i>заочна</i> : 2 кредити ЄКТС / 60 годин (8 аудиторних, з яких практичні – 8; СРЗ – 52)
Види навчальної діяльності	Практичні (семінарські) заняття, самостійна робота
Види контролю	Поточний контроль, семестровий контроль – диференційний залік
Пререквізити	Міжнародна економіка (КР), Міжнародна інвестиційна діяльність, Міжнародний бізнес, Теорія і практика міжнародної торгівлі, Зовнішньоекономічна діяльність
Кореквізити	Економічна дипломатія і міжнародна економічна політика, Міжнародна бізнес-аналітика
Постреквізити	Кваліфікаційна робота бакалавра

3. Мета та завдання навчальної дисципліни, переліки компетентностей та очікуваних результатів навчання

Мета: формування у майбутніх фахівців компетентностей щодо об'єктивних закономірностей, механізму та особливостей міжнародного бізнесу на сучасному етапі розвитку світової економіки.

Завдання: асвоєння здобувачами навичок і вмінь дослідження стану та особливостей розвитку міжнародного бізнесу в різних секторах економіки, зокрема авіації, машинобудування, інформаційних технологій, інших суміжних галузях на основі практичного використання здобутих знань з курсу «Міжнародний бізнес» і демонстрації розуміння основних принципів, понять та засад функціонування міжнародного бізнесу у ході власного науково-практичного дослідження за визначеною тематикою.

Компетентності, які набуваються

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні компетентності

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

СК 1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

СК 4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

СК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

СК6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

СК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив

ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН 8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

ПРН 9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій

ПРН 10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

4. Зміст навчальної дисципліни

Виконання індивідуального завдання у вигляді курсової роботи.

5. Індивідуальні завдання (курсова робота)

Метою курсової роботи є формування та поглиблення у здобувачів вищої освіти професійних компетентностей щодо об'єктивних закономірностей, механізмів і особливостей функціонування міжнародного бізнесу на сучасному етапі розвитку світової економіки, а також розвиток умінь аналізувати міжнародні економічні процеси, діяльність суб'єктів міжнародного бізнесу та тенденції розвитку світових ринків..

У процесі виконання курсової роботи здобувачі освіти повинні продемонструвати здатність застосовувати базові теоретичні положення курсу «Міжнародний бізнес» для аналізу конкретних економічних ситуацій, оцінювати вплив факторів міжнародного середовища на функціонування підприємств і галузей економіки, здатність самостійно здійснювати науково-практичне дослідження, аналізувати міжнародне бізнес-середовище, оцінювати вплив внутрішніх і зовнішніх факторів на розвиток міжнародного бізнесу в різних секторах економіки та формулювати обґрунтовані висновки і практичні рекомендації.

Здобувачі мають можливість самостійно обрати тему роботи із запропонованих або запропонувати свою тему, що відповідає вимогам до курсової роботи.

Орієнтовні теми курсових робіт:

1. Сутність, роль і сучасні тенденції розвитку міжнародного бізнесу в системі світового господарства.
2. Глобалізація світової економіки та її вплив на розвиток міжнародного

бізнесу.

3. Основні форми та моделі міжнародного бізнесу.
4. Суб'єкти міжнародного бізнесу та особливості їх функціонування.
5. Міжнародна торгівля як ключова форма міжнародного бізнесу.
6. Кон'юнктура світових ринків товарів і послуг та її вплив на міжнародний

бізнес.

7. Роль транснаціональних корпорацій у розвитку міжнародного бізнесу.
8. Інвестиційна діяльність у міжнародному бізнесі.
9. Міжнародний бізнес у промислових галузях світової економіки.
10. Міжнародний бізнес у галузі інформаційних технологій.
11. Регулювання міжнародного бізнесу в сучасних умовах.
12. Вплив євроінтеграційних процесів на розвиток міжнародного бізнесу

України.

13. Перспективи розвитку міжнародного бізнесу України в глобальному економічному середовищі.

14. Моделі та стратегії виходу компаній на міжнародні ринки.

15. Міжнародний бізнес у сфері авіаційної промисловості: особливості та перспективи розвитку.

16. Особливості міжнародного бізнесу в машинобудівній галузі.

17. Міжнародний бізнес у сфері послуг: структура, динаміка та перспективи.

18. Вплив цифровізації та інновацій на розвиток міжнародного бізнесу.

19. Конкурентні переваги компаній на міжнародних ринках.

20. Особливості функціонування малого та середнього бізнесу в міжнародному середовищі.

Курсова робота повинна відповідати наступним вимогам:

1. Самостійність дослідження.

2. Зв'язок предмета дослідження з актуальними проблемами міжнародного бізнесу.

3. Наявність у автора власних суджень з проблемних питань.

4. Логічність викладу, аргументованість висновків і пропозицій.

5. Науково-практична значущість роботи.

Виконання курсової роботи включає збір, узагальнення та аналіз літературних даних, вивчення нормативної документації.

У процесі виконання курсової роботи виділяються наступні етапи:

1. Вибір теми.

2. Підбір і вивчення літературних джерел з обраної теми.

3. Складання плану (змісту) роботи.

4. Збір та обробка отриманих результатів.

5. Написання роботи.

6. Надання роботи на перевірку.

7. Отримання відгуку і усунення можливих зауважень.

8. Захист курсової роботи.

Курсова робота представляється до захисту у вигляді друкованого тексту об'ємом 20-30 сторінок в комп'ютерному наборі та презентації (5-8 слайдів).

Пояснювальна записка курсової роботи повинна містити такі структурні елементи:

1. Титульний лист.
2. Завдання на курсову роботу.
3. Зміст.
4. Вступ – розкриває актуальність обраної теми, мету і завдання курсової роботи, об'єкт і предмет дослідження, методи дослідження, інформаційну базу та практичну значущість отриманих результатів.

5. Основна частина – складається з трьох розділів, у яких послідовно розкривається тема дослідження:

- Розділ 1. Теоретичні засади дослідження обраної проблематики міжнародного бізнесу, у якому узагальнюються наукові підходи, понятійний апарат, основні концепції та теорії з обраної теми;

- Розділ 2. Аналіз стану та особливостей розвитку міжнародного бізнесу за обраною тематикою, що передбачає аналіз статистичних даних, динаміки показників, тенденцій розвитку міжнародного бізнесу в окремих країнах, регіонах, галузях або на прикладі конкретних суб'єктів господарювання;

- Розділ 3. Напрями вдосконалення та перспективи розвитку міжнародного бізнесу, у якому формулюються обґрунтовані пропозиції, рекомендації та прогностичні оцінки відповідно до результатів проведеного дослідження.

6. Висновки – містять узагальнення результатів дослідження, основні висновки за кожним розділом та практичні рекомендації.

7. Список використаних джерел – оформлюється відповідно до чинних стандартів бібліографічного опису та включає нормативно-правові акти, наукові праці, статистичні матеріали, офіційні звіти міжнародних організацій та інші інформаційні джерела.

8. Додатки – подаються за необхідності та містять допоміжні матеріали (таблиці, рисунки, розрахунки, статистичні дані), що доповнюють основний текст курсової роботи.

Структура курсової роботи може бути змінена в залежності від теми і її складності.

6. Методи навчання

Під час виконання курсової роботи з дисципліни «Міжнародний бізнес» застосовуються аналітичні, проблемно-пошукові, дослідницькі методи навчання, порівняльний аналіз, а також методи самостійної роботи та консультацій з науковим керівником.

7. Методи контролю

Поточний контроль та підсумковий (семестровий) контроль (діф. залік).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Таблиця 8.1 – Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти за виконання курсової роботи

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
0...80	0...10	0...10	100

Таблиця 8.2 – Шкали оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Диференційний залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74) – Курсова робота виконана з дотриманням основних вимог, однак тема розкрита поверхнево; теоретичні положення подані фрагментарно; аналіз носить описовий характер; висновки недостатньо обґрунтовані; наявні помилки або недоліки в оформленні; під час захисту здобувач має труднощі з аргументацією відповідей.

Добре (75-89) – Курсова робота виконана самостійно та в цілому відповідає вимогам; тема розкрита достатньо повно; теоретичний матеріал опрацьований на належному рівні; аналіз проведено коректно, однак окремі положення потребують уточнення; висновки обґрунтовані, але не завжди містять практичну спрямованість; в оформленні можливі незначні недоліки; під час захисту здобувач дає в основному правильні відповіді.

Відмінно (90-100) – Курсова робота виконана самостійно, у повному обсязі та у встановлені терміни; тема розкрита всебічно й глибоко; теоретичні положення систематизовані та коректно застосовані на практиці; аналіз статистичних і аналітичних матеріалів є ґрунтовним; висновки логічні, обґрунтовані та містять практичні рекомендації; робота оформлена відповідно до встановлених вимог; здобувач демонструє високий рівень знань під час захисту та аргументовано відповідає на запитання.

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем.

Дотримання вимог академічної доброчесності здобувачами освіти під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положенням про

академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Очікується, що роботи здобувачів освіти будуть їх оригінальними дослідженнями або міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів освіти становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenty/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням: <https://library.khai.edu/catalog>

Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=8288>

11. Рекомендована література

Базова

1. Міжнародний бізнес : навч. посіб. / Л.Л. Носач, О.С. Попов. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2019. – 178 с.
2. Міжнародний менеджмент : навч. посіб. / П.І. Юхименко, Л.П. Гацька, М.В. Півторак та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 488с.
3. Міжнародний бізнес: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Орехової, М. В. Савченко. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. 464 с.
4. Міжнародний бізнес в умовах глобальної невизначеності [Текст] : підруч. : у 2 ч. / за заг. ред. А. А. Мазаракі, д-ра екон. наук., проф., акад. НАПН України, заслуж. діяча науки і техніки України ; Держ. торг.-екон. ун-т. - Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, [202-] - 2023.
5. Міжнародний бізнес [Текст] : підручник / В. А. Вергун, О. А. Приятельчук, О. І. Ступницький ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - 2-ге вид., перероб., допов. - Київ : Київський університет, 2024. - 703 с.
6. Тарасенко С. В. Міжнародний бізнес : навчальний посібник / С. В. Тарасенко, Ю. М. Петрушенко. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 222 с.

Допоміжна

1. Транснаціональні корпорації: навчальний посібник / І.О. Давидова, К.Ю. Величко, О.І. Печенка– Харків: Видавництво «Форт», 2018. – 175 с.
2. Фінансовий ринок : навч. посібник / Д. І. Дема, І. В. Абрамова, Л. В. Недільська; за заг. ред. Д.І. Деми. – Житомир : ЖНАЕУ, 2017. – 448 с.
3. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції: навчальний посібник / Л.Л. Носач, К.Ю. Величко, О.І. Печенка, Ж.С. Зосимова, Н.А. Сокол – Харків: Видавництво «Форт», 2016. – 240 с.
4. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / К.Ю. Величко, В.О. Козуб, Л.Л. Носач та ін. – Харків: Видавництво «Форт», 2017. – 221 с.
5. Валютно-фінансові операції в міжнародному бізнесі : навч. посіб. / Т.В. Андросова, Л.Л. Носач, К.Ю. Величко, О.І. Печенка, І.Ю Мелушова) – Харків: ХДУХТ, 2019. – 222 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України. – URL: <http://www.mon.gov.ua>
2. Державна служба статистики України. – URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Сайт Національної бібліотеки України ім. Вернадського. – URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. United Nations Conference on Trade and Development Statistics. – URL: https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx?sCS_ChosenLang=en
5. Інститут світової економіки і міжнародних відносин. Офіційний сайт. URL: <https://www.iweir.org.ua>
6. Урядовий портал Кабінету Міністрів України. Офіційний сайт. компанії. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
7. Міністерство закордонних справ України. Офіційний сайт. URL: <https://www.mfa.gov.ua/>
8. Міністерство економіки України. Офіційний сайт. URL: <https://www.me.gov.ua/>
9. Міністерство фінансів України. Офіційний сайт. URL: www.minfin.gov.ua/
10. Державна митна служба України. Офіційний сайт. URL: <https://www.customs.gov.ua/>